ਮਧੂਕਰ ਨਿਵਰੁਤੀ ਜਗਤਾਪ ਅਤੇ ਹੋਰ.

ਬਨਾਮ

ਐਸ.ਐਮ.ਟੀ. ਪ੍ਰਮਿਲਾਬਾਈ ਚੰਦੂਲਾਲ ਪਰਾਂਡੇਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2007 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 5382)

ਅਗਸਤ 13, 2019

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963: ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 3 ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਮੁਦਈ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 1 ਤੋਂ 3 ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ 20.9.1965 ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। 22.951 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਉਹ 3,500 ਰੁਪਏ ਬਿਆਨਾ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ 24.9.1965 ਨੂੰ 2,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 25 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ - ਮੁਦਈ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ। ਮੁਦਈ ਤੋਂ 500 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਨ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 5,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 11,951 ਅਤੇ ਇਸ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 1 ਤੋਂ 3 ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਨ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ 1 ਤੋਂ 3 (ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ) ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ: ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਧਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਮਝੌਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ-ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਪਾਠ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਿਰਫ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। 500/- ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਨੰਬਰ । ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪ੍ਰਤੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਮੁੜ-ਪੁਸ਼ਟੀ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। 6,000/- ਪਰ ਅੱਗੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। 5,000/- ਬੋਝ ਲਈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। 11,921 ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਅਮਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸੌਦੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਮੁਦਈ ਦੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ, ਫਿਰ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਮੋਮ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ; ਅਤੇ ਫਿਰ, ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਡਿਫੈਂਡੈਂਟ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗੰਜਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਝੂਠੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ' - ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਇਸ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ

ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਉਧਾਰ ਲਈ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਹੋਲਡ: ਮੁਦਈ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਨਕਾਰ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਵੀ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਰੁ. 3,500/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ. 22.951/--ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੋਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 2,000/- ਜਦੋਂ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਹੋਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। 500/- ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ। 5,000/- ਜੋ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦਿਖਾਈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿੱਜੀ ਹਰਕਤ।

ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਐਕਟ, 1882: 8.52 ਲਿਸ ਪੇਂਡੈਂਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਲਿਸ ਪੇਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ, 1882-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਸ.52 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਐਕਟ, 1882: 5.52 ਲਿਸ ਪੇਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਧੀਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ-ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੇਵਲ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਸੂਟ ਬਾਈਡਿੰਗ। ਭਾਵ, ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਖਰੀਦਦਾਰ - ਫਿਰ ਵੀ, ਤਬਾਦਲਾ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਲਈ ਵੈਧ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, x.52 ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹੇਗਾ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਿਸ ਪੈਂਡੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਸਨ, ਅੱਗੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963: ਮੁਦਈ ਦੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਤਪਰਤਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੈ। ਸਪੀਸੀਜ਼ ਆਫ਼ ਇਕੁਇਟੀ ਹੱਟ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਆਚਰਣ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸਮਾਨਤਾਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963: ਸੀਮਾ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈਆਂ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਟਾਲਣ ਵਾਲਾ ਐਕਟ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪਹਿਲੂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਡੇਲੇ ਲੈਚਸ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963: ਐਸਐਸ.21 ਅਤੇ 22 ਰਾਹਤ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ 20.09.1965 ਅਤੇ 28.04.1966 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦਾ ਲਗਭਗ 40 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 10,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ - ਮੁਦਈ ਨੇ, ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ 15,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਬਦਲਵੀਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ: ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 4 (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2) - ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸੀ, ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਵਜੋਂ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਲਵੇਂ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਮੁਦਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ, ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੰਜਾਈ ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਰੁਪਏ ਸੀ। 70,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿੰਜਾਈ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸੀ. 1,40,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਤੱਥ ਇਹ ਵੀ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਨ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਲ 1965-1966 ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 6,000/-; ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਬਦਲਵੀਂ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ- ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ। 15,00,000/- ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਕੁਹਾੜੀ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਬਦਲੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

ਹੋਲਡ: 1. ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, । ਤੋਂ 3

1.1 ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰਿਮੋਟ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਧਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਕਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਠ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਿਰਫ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਰਸੀਦ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਕੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ

ਅਜੀਬੋ-ਗਰੀਬ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਿਉਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ, ਭਾਵ, ਰੁਪਏ। 22,951/-; ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। 450/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ, ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਕੁੱਲ ਵਿਚਾਰਨ ਰੁਪਏ ਆਵੇਗਾ। 22,938.75 ਨਾ ਕਿ ਰੁ. 22,951/-। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ੰਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਰਕਮ ਪੇਸ਼ਗੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫੁਸਫੜੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ 24.11.1965 ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਰ ਰਕਮ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸੰਖਿਆ 1 ਤੋਂ 3 ਦੁਆਰਾ 2,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 28.04.1966 ਦੇ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫਿਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫੁਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੁਪਏ ਦੇ ਬੋਝ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਜੋਂ। 5,000/-, ਜੋ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹਨ। ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। [ਪਾਰਾ 12.2, 12.3, 12.4||59-C-D: F-H: 60-A-C, D]

1.2 ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿ ਕੀ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 05.04.1966 ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। 500/- ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 3 ਸਿਰਫ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪ੍ਰਤੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੂਰਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। 6,000/- ਪਰ ਅੱਗੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। 5,000/- ਬੋਝ ਲਈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। 11,921/- ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸੌਦੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ। ਪੈਰਾ 12.4.11 160-ਈ-ਜੀ]

1.3 ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਰੀਖਣ ਵੀ ਯਕੀਨਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕਸਰਤ, ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਦਰ 'ਤੇ, ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। 22,938.75 ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਿਉਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰੁਪਏ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ। 22,951/-, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ, ਨਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਿ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਜੀਬ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਅਜੀਬਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜ ਸਿਰਫ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਰਾਉਂਡ ਅੱਪ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੁਪਿਆ ਜੋੜਨਾ ਅਜਿਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ, ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਇਸ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਿਰਫ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵੱਲ ਸੀ। [ਪਰਾ 12.4.21 160-G-H: 61-A]

2. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ

2.1 ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੀ ਤਤਪਰਤਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੁਇਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਹੈ ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਆਚਰਣ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਜੋ ਅਸਮਾਨੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੈਰਾ [13.2] [62-D-F]

2.2 ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਫਿਰ, ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗੰਜਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਝੂਠੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ'। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਲਿਖਤ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ. ਬਿਆਨ ਇਸ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਉਧਾਰ ਲਈ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਵੀ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। 3,500/ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। 22,951/-। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੋਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। 2,000/- ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਜਦੋਂ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 23.03.1966 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ 05.04.1966 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪੂਰਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਰ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। 500/- ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ। 5,000/-, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਅੱਧੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚਲੇ ਪਾਠਾਂ ਨੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 13.3] [62-G-H: 63-A-E]

2.3 ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰਨ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਬਾਕੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਤੀ, ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਸਮਝ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਲ, ਉਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭੁਗਤਾਨ ਪਰ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਉਸਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਤਤਪਰਤਾ

ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਕੋਣ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
[ਤੋਂ 13.4] [63-F-H: 64-A]

2.4 ਹੁਣ ਤੱਕ 1966 ਤੋਂ 1968 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮੁਦਈਆਂ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਮੁਦਈਆਂ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਦੇਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪਹਿਲੂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦਿਖਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਪੱਟੀ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਸ 13.5-13.7] [64-ਬੀ: 65-ਡੀ-ਈ]

ਆਰ ਲਕਸ਼ਮੀਕਾਂਥਮ ਵੀ. ਦੇਵਰਾਜੀ (2019) 8 ਐਸਸੀਸੀ 62 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ.

ਅਜ਼ਹਰ ਸੁਲਤਾਨਾ ਬੀ. ਰਾਜਮਨੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2009) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 27: [2009] 2 ਐਸਸੀਆਰ 537 ਵੱਖਰਾ.

3. ਲਿਸ ਪੇਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ: ਸੈਕਸ਼ਨ 52 ਟੀ.ਪੀ. ਐਕਟ

3.1 ਮੁਕੱਦਮਾ 26.08.1968 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ 25 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 5 (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਚਿੰਤਤ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ 10.07.1978 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਭਾਵ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 10 ਸਾਲ ਬਾਅਦ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਰ 25 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 6 (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 3) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਮਿਤੀ 08.05) .1968) ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਰ ਫਿਰ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਿਰਫ 18.09.1968 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਬਾਰੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਏ, ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਸ ਪੇਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਆਫ਼ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, 1882. ਪੈਰਾ 14.11 65-ਜੀ-ਐਚ: 66-ਏ-ਸੀ.ਈ.]

3.2 ਲਿਸ ਪੇਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਧਾਰਾ 52 ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਹੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹੇਗਾ। ਸਵਾਲ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਿਸ ਪੇਡੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਸਨ, ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। [ਪਰਾਸ 14.3, 14.4] [67-ਹ: 68-ਅ-ਬੀ]

4. ਰਾਹਤ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

4.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਢਾਲਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਕਿ ਵਧੀ ਹੋਈ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ) ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਰਕਮ ਤਾਂ ਕਿ 'ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।' ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਅਣਗਿਣਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਅਤੇ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧ। [ਪੈਰਾ 16, 16.1, 16.21 168-ਜੀ-ਐਚ: 69-ਏ-ਬੀ]

4.2 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ। ਪਹਿਲਾ, ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਮਝੌਤੇ 1965 ਅਤੇ 1966 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੂਜਾ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। 28.04.1966 ਨੂੰ 6,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। 22.951/- ਜਦੋਂ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੀਸਰਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਇਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਰਹੇ। ਚੌਥਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦਾ ਲਗਭਗ 40 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ। ਪੰਜਵਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁੱਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 10,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਛੇਵਾਂ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ 15,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਸੱਤਵੇਂ, ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਆਈ. ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅੱਠਵੇਂ, ਮੁਦਈ ਸੰ. ਮੈਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਗਈ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦਾ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 4 (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2) ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੈ। ਨੌਵੇਂ, ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਵਜੋਂ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਬਦਲਵੀਂ ਰਾਹਤ ਅਤੇ

ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰੁਪਏ 15,00,000/- ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ [ਪਾਰਾ 16.3, 17] [70-F-H: 71-A-G]

ਉਮਾਬਾਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੀ. ਨੀਲਕੰਠ ਧੋਂਡੀਬਾ ਚਵਾਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2005) 6 ਐਸਸੀਸੀ 243: [2005] 3 ਐਸਸੀਆਰ 521: ਸਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1996) 5 ਐਸਸੀਸੀ 539: [1996] 4 ਐਸuppl. ਐਸਸੀਆਰ 271; ਵੀਰਯੀ ਅੰਮਾਲ ਵੀ. ਸੀਨੀ ਅੰਮਾਲ (2002) 1 ਐਸਸੀਸੀ 134: [2012| 6 ਐਸਸੀਆਰ 369: ਪੁਸ਼ਪਾਰਾਣੀ ਐਸ. ਸੁੰਦਰਮ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਪੌਲੀਨ ਮਨੋਮਨੀ ਜੇਮਸ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2002) 9 ਐਸਸੀਸੀ 582; A. ਨਵਾਬ ਜੌਨ ਅਤੇ ਓਰੈਕਸ. ਬਨਾਮ ਬਨਾਮ N. ਸੁਬਰਾਮਣਿਵਮ (2012) 7 ਐਸਸੀਸੀ 738: [2012] 6 ਐਸਸੀਆਰ 369; ਐਲਆਰਐਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਥੁਸਾਮੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਬਨਾਮ ਅੰਗਮਾਲ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2002) 3 ਐਸਸੀਸੀ 316: [2002] 2 ਐਸਸੀਆਰ 37; ਗੁਰੂਸਵਾਮੀ ਨਾਦਰ ਵਿ. P. ਲਕਸ਼ੀ ਅੰਮਾਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) L.Rਐਸ ਅਤੇ Orਐਸ ਦੁਆਰਾ. (2008) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ
796: [2008] 7 ਐਸਸੀਆਰ 435 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2005] 3 ਐਸਸੀਆਰ 521	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	7.1 ਲਈ
[1996] 4 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 271	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	7.3 ਲਈ
2009 2 ਐਸਸੀਆਰ 537	ਵੱਖਰਾ	8.1 ਲਈ
[2012] 6 ਐਸਸੀਆਰ 369	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	8.1 ਲਈ
(2002) 9 ਐਸਸੀਸੀ 582	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	8.1 ਲਈ
[2012] 6 ਐਸਸੀਆਰ 369	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	8.2 ਲਈ
[2002] 2 ਐਸਸੀਆਰ 37	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	8.2 ਲਈ
[2008] 7 ਐਸਸੀਆਰ 435	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	10 ਲਈ
(2019) 8 ਐਸਸੀਸੀ 62	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	13 ਲਈ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2007 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5382।

1988 ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 176 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 01.08.2007 ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਕੇ. ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ, ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਐੱਮ. ਜਾਧਵ, ਐੱਮ.ਵੀ. ਮੁਕੁੰਦਾ, ਮਿਸ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਆਸਥਾ ਦੀਪ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਸੁਬਰਤ ਬਿਰਲਾ, ਐਸ.ਸੀ. ਬਿਰਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਜੇ.

1. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਅਪੀਲ ਪਿੰਡ ਗੁਲਵਾਂਚੀ, ਤਾਲੁਕਾ-ਉੱਤਰੀ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ 50 ਏਕੜ ਅਤੇ 39 ਗੁੰਥਿਆਂ ਵਾਲੀ 50 ਏਕੜ ਅਤੇ 39 ਗੁੰਥਿਆਂ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ (1968 ਦਾ ਨੰਬਰ 83) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੋਲਾਪੁਰ। 13.04.1984 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਵਿਕਲਪਕ ਰਾਹਤ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। 30.11.1987 ਨੂੰ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਲੜ ਰਹੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਅਪੀਲ (1984 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 546) ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੰਬਈ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਈਆਂ (1988 ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 176) ਨੇ 01.08.2007 ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਹਤ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਧੀ ਹੋਈ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ .

2. ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

2.1 ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 1 ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 6 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਮੁਦਈ ਨੰ: 2 ਅਤੇ 3 ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1-ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦੂਲਾਲ ਬਾਲਾਪ੍ਰਸਾਦ ਪਰਾਂਡੇਕਰ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 2 (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ, ਮੈਂ ਇੱਥੇ) ਦਾ ਪਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੰ: 1 ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਦਈ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੰ: 4 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 1, 2 ਅਤੇ 6 ਮੁਦਈਆਂ (ਵੈਂਡੀਜ਼) ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ।

2.2 ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 3 ਤੋਂ 5, ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 3 ਸਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 1 (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 3) ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 3a ਤੋਂ 3d ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਸਨ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 (ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸੰਖਿਆ, 1 ਤੋਂ 3 (ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ।

2.3 ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਸਨ।

2.4 ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ (ਆਈ.ਏ. ਨੰ. 3 ਆਫ਼ 2010) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 (ਮੁਦਈ ਨੰ. 2), ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 4 (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2), ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 6 (ਮੁਦਈ ਨੰ. 3) ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ । ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸੀ। ਨੰਬਰ 2; ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 6 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਬਦਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ 24.02.2012 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ (2013 ਦਾ ਆਈ.ਏ. ਨੰ. 5 ਅਤੇ 6) ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 5 (ਬਦਲਾਕਾਰ ਨੰ. 3) ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ 05.08.2013 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਅਸਲ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਈਆਂ (ਮੁਦਈ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2) ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਧੀ (ਇੱਥੇ ਮੁਦਈ ਨੰ. 4-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 2) ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ)।

3. ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਸਟੈਂਡ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਨ: -

3.1 ਮੁਦਈ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੇ 20.09.1965 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ 20.09.1965 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। 22,951/-; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 3,500/- ਬਿਆਨੇ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਫਸਲਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ 1965 ਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅੰਸ਼ਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਰ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ 24.09.1965 ਨੂੰ 2,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 14.11.1965 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 25 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ 05.04.1966 ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਉਕਤ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ 500/- ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ 2000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 6,000/- ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 11,951/-, ਰੁਪਏ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। 5,000/- ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਲਈ, ਅਤੇ ਇਸ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਨ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ ਪਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਅਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ: -

"10) ਮੁਦਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ.

ਏ) ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ-ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਤੋਂ 16,951/- ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ-ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਕਿ, ਜੇਕਰ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਤਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਹੈ। 5,000/-, ਸੇਲ-ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਕੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਇਸ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। 3 ਤੱਕ, ਵਿਕਰੀ-ਡੀਡ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ।

ਬੀ) ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਸ਼ਾਇਦ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੀ) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ-ਡੀਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਤਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਿਆਨਾ ਰੁਪਏ 6,000/- ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਹਰਜਾਨਾ। 2% ਪੀ.ਏ. ਅਤੇ 15,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ।

ਡੀ) ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਮੰਜ਼ੂਰਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀ ਲਾਗਤ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਈ) ਹੋਰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

3.2 ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 3 (ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ) ਨੇ ਭਾਵੇਂ 20.09.1965 ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 28.04.1966 ਦੇ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਨਿਆ, ਪਰ ਫਿਰ, ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨਾਲ ਮਿਲਵਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੋਰ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

3.3 ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 4 ਅਤੇ 5 ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 10.07.1978 ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ 25 ਏਕੜ ਖਰੀਦੀ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ.

1 ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 6 ਨੂੰ 18.09.1968 ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਰਾਹੀਂ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਵਿਚਕਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

4. ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ 20 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ। ਸਬੂਤ ਲੈਣ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਢਲੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ) ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਨ। , ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ। 22,951/- ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਨ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਜੀਬ ਅੰਕੜਾ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵੀ ਦਰ। 450/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਵਿਚਾਰਨ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵਿਵਾਦਤ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਬਾਰੇ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ, 1882 ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਸ ਪੇਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਸਨ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 6 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭੌਤਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਫਿਰ, ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਭਾਵ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 6,000/-, ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਣ ਤੱਕ 6% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

5. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ, ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1,2 ਅਤੇ 4 ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸਨੂੰ III ਵਧੀਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਸੋਲਾਪੁਰ ਨੇ 30.11.1987 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸੰਖਿਆ 1 ਤੋਂ 3 ਦੁਆਰਾ। ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ:-

"17. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਹ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਲਈ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੇਚਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(i) ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਗਾਊਂ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਅੰਸ਼ਕ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ii) ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(iii) ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ।

(iv) ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਮਿਤੀ 5.4.1966 ਮੋਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ-ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5.1 ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਨਿਰੰਤਰ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਤਤਪਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ. ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ:-

"(24) ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਕਰੀ-ਡੀਡ ਉਸ ਨੇ ਚੈਤਰ ਸ਼ੁਭਾ 1 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। 1888 ਦੇ ਸ਼ਕੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ। ਗ੍ਰੈਗੋਰੀਅਨ ਕੈਲੰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ 1966 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ 5.4.1966 ਨੂੰ ਸੇਲ-ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ . 87) ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਚੈਤਰ ਸ਼ੁਧ 1, ਸ਼ੱਕ 1888 ਭਾਵ 23 ਮਾਰਚ, 1966 ਨੂੰ ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਇੱਛੁਕ ਸਨ ਪਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੈਤਰ ਸ਼ੁਧ 1. ਸ਼ੱਕ 1888 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਦਈ ਤਿਆਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ. ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 3 ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੇਲ-ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕਿਉਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਕਰੀ-ਡੀਡ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ-ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਕਰੀ-ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਸਨ"

5.2 ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 6 ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ,

ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਸਨ। ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਿਸ ਪੇਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਿਰਫ਼ ਐਡਵਾਂਸ ਲੋਨ ਲਈ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ।

5.3 ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1, 2 ਅਤੇ 4 ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ।

6. ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"(a) ਕੀ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ, ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਦਾਲੇ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਝੌਤਾ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ"

(ਬੀ) ਸੂਟ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ। ਕੀ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ?"

6.1 ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ: -

"(ਸੀ) ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 4 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਿਸ ਪੈਂਡੈਂਟ ਤਿਤੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 4 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ?

7. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, 01.08.2007 ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਵੀ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਇੱਛਾ।

7.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸਮਝੌਤੇ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਉਮਾਬਾਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨੀਲਕੰਠ ਧੋਂਡੀਬਾ ਚਵਾਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ.: (2005) 6 ਐਸਸੀਸੀ 243 ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ:-

"ਐਕਸ.85 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ 20/9/1965 ਨੂੰ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 3 ਮਿਤੀ 16 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ। /8/1963 ਉੱਤਰੀ ਸੋਲਾਪੁਰ ਦੇ ਮਮਲਤਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 450/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ 3,500/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ 19,451/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। 50 ਏਕੜ 39 ਗੁੰਠੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ 25 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਮੂੰਗਫਲੀ ਅਤੇ ਤੂਰ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਵਾਢੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਵੰਬਰ, 1965 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ। ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਦਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਰਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ। ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ 24/11/1965 ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ। 2000/- ਉਸ ਦਿਨ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਕਿਉਂਕਿ ਮਕਾਨ ਦੇ ਪਲਾਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਮੱਝਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 2000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ 19,451/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ 17,4511 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। Exh.86 'ਤੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ 28/4/1966 ਨੂੰ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਅਜਿਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫੁਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਜੋਂ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ 5000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧੂ ਬਕਾਇਆ ਸੀ- ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ 5000 ਰੁਪਏ ਸੀ। 11.951/- ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਐਕਸਐਸ਼.85 ਅਤੇ 86 ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝੌਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਰਾਹ ਸਨ। ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਮਾਬਾਈ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਕਸ.85 ਅਤੇ 86 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਸਨ। ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਕਿ ਉਹ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸਨ, ਅਸਥਾਈ ਹਨ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਖੋਜ ਹੈ।"

7.2 ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਤਤਪਰਤਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ, ਪਹਿਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 23.03.1966 ਤੱਕ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ; ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ, ਮਿਤੀ 05.04.1966 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ 28.04.1966 ਦੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ

ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ-

"ਸੱਚਮੁੱਚ, Exh.85 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 23/3/1966 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੀ ਅਣਚਾਹੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਬੁਲਾਉਣਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 23/3/1966 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਸਹ ਵਿਖੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਮਝੌਤਾ। 86 'ਤੇ 28/4/1966 ਨੂੰ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ 5/4/1966 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਐਕਸਹ ਵਿਖੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। .86 'ਤੇ 28/4/1966 ਨੂੰ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹਨ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ 23/3/2006 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ 5/4/1966 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਸੇਲ ਡੀਡ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭਾਵ। 23/3/1966 ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ (a) 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਨੰਬਰਾਂ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਸਨ। Exh.85 ਅਤੇ 86 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਲਈ । ਤੋਂ 3,

7.3 ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 4 ਤੋਂ 6 (ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ; ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਰਵਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ: (1996) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 539 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਧੀਨ-

"8. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 3 ਤੱਕ ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 4 ਤੋਂ 6 ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 4 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ । ਤੋਂ 3, ਡੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਡੀਡਬਲਯੂ 6 ਦੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ, 1882 ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ

ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 3 ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 6 ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ..."

7.4 ਉਪਰੋਕਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ: (ਏ) ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਬਦਲਵੀਂ ਰਾਹਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; (ਬੀ) ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫ਼ਰਮਾਨ, (c) ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 6 ਲਗਭਗ 40 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ; (d) ਸੋਲਾਪੁਰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 20 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ; ਅਤੇ (e) ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਦਾ ਬਾਗਬਾਨੀ ਵਿਕਾਸ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ 10,000 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। 10,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ।

7.5 ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਪਰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 6 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ 10,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਰੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ ਮੁਦਈ ਦੇ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 6 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ 10,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਵੈ-ਖੇਤੀ ਜਾਂ ਬਾਗਬਾਨੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ-

12. ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ, ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: -

(ਏ) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ (ਸਾਥੇ ਖਤ ਮਿਤੀ 20/9/1965 ਅਤੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸੱਤੇ ਖਤ ਮਿਤੀ 28/4/1966) ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

(ਬੀ) ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮੁਦਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। 4 ਤੋਂ 6 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ। 10,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ। ਮੁਦਈ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ

(ਸੀ) ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ 10,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ 4 ਤੋਂ 6,

ਉਕਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 10,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ, ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

(ਡੀ) ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਵੈ ਕਾਸ਼ਤ ਜਾਂ ਬਾਗਬਾਨੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਈ) ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤ.

ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ।"

8. ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕੀ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਸਨ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਬੂਤ ਦੀ ਉਚਿਤ ਕਦਰ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਦਈ ਦੀ ਤਤਪਰਤਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਮੰਨਣ ਵਿਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਰੁ. ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ 500/- ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ। 5,500/- ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਆਨੇ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁੱਲ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਰੁਪਏ। 22,951/-, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਇੱਛੁਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

8.1 ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ਗੀ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੋਟਿਸ ਵੀ 05.04.1966 ਨੂੰ ਹੀ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ, 23.03.1966 ਨੂੰ ਤੇਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਸੀ; ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 05.04.1966 ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਵਿਕਰੇਤਾ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਮਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤੱਤ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਸਮੇਤ, ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਤੇ 24.08.1968 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੱਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ। ਇਹ ਦੇਰੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਜ਼ਹਰ ਸੁਲਤਾਨਾ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਰਾਜਾਮਨੀ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ

ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ: (2009) 17 ਐਸਸੀਸੀ 27; ਵੀਰਾਏ ਅੰਮਾਲ ਬਨਾਮ ਸੀਨੀ ਅੰਮਾਲ: (2002) 1 ਐਸਸੀਸੀ 134, ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਪਾਰਾਣੀ ਐਸ. ਸੁੰਦਰਮ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਪੌਲੀਨ ਮਨੋਮਨੀ ਜੇਮਜ਼ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਹੋਰ.: (2002) 9 ਐਸਸੀਸੀ 582

8.2 ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ "ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਏ. ਨਵਾਬ ਜੌਨ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਐਨ. ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ 7 ਐਸ.ਸੀ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ; , ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ 40 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਚਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਹੁਣ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਸ 'ਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ; ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਰ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਨਾਮ ਮੁਥੁਸਾਮੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਵਿੱਚ ਐਲਆਰਐਸ. ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ. ਬਨਾਮ ਅੰਗਮਾਲ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. 1 (2002) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 316. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਿਣੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਣ-ਸਿੰਜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ ਸੀ। 70,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਅਤੇ ਸਿੰਚਾਈ ਵਾਲੇ ਦਾ ਰੁ. 1,40,000/-ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ।

9. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ 20.09.1965 ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ 28.04.1966 ਦੇ ਪੂਰਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਹੀ ਉਸਾਰੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਸਨ। ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੂੜ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦ ਤਤਪਰਤਾ ਅਤੇ ਇੱਛੁਕਤਾ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਖਾਸ ਦਾਅਵਾ ਜਿਰਾਹ ਵਿੱਚ ਅਟੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਤਪਰਤਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਗੜੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਟੀ.ਪੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਸ ਪੇਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ। ਐਕਟ, ਅਤੇ, ਸਚਿਆਈ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਚਿਤ ਰਾਹਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਗੁਰੂਸਵਾਮੀ ਨਾਦਰ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਲਕਸ਼ੀ ਅੰਮਾਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਵਿੱਚ ਐਲਆਰਐਸ. ਅਤੇ ਹੋਰ: 2008 (5) ਐਸਸੀਸੀ

796 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਧੀ ਹੋਈ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਇਕੁਇਟੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

10. ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੜਚੋਲ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

11. ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ; ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ? ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ-ਗੁਣਾ ਹੈਸਿਕ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 20.09.1965 ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ 28.04.1966 ਦਾ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ । ਤੋਂ 3 ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ? ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਸਰਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਇੱਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਸਨ? ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਪੱਟੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ, ਤੀਜਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਲਿਸ ਪੈਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਨ? ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਦਾਲਤ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ, ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰੂਪ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ?

ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3

12. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਲਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਨਾ ਹੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਸੀ। ਇਹ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

12.1. ਅਸੀਂ 20.09.1965 ਅਤੇ 28.04.1966 ਦੇ ਉਕਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਪੜਚੋਲ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 20.09.1965 ਦੇ ਮੁਢਲੇ

ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖੇਤਰ, ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ-

"ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੱਥਰ, ਧਰਤੀ, ਖੂਹ, ਰੁੱਖ, ਬੂਟੇ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ। 450/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ, ਖੇਤਰ 50 ਏਕੜ, 39 ਜੀ.ਆਈ.ਐਸ. ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ ਲਈ 22951/- ਰੁਪਏ ਬਾਈਹ ਹਜ਼ਾਰ, ਨੌਂ ਸੌ ਇਕਵੰਜਾ। ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਤੇ ਰੁ. 3500/- ਰੁਪਏ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ, ਪੰਜ ਸੌ। ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਰੁ. 19451 ਉਸ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਚੈਤਰ ਸੁਦ 1, ਸ਼ਕੇ 1. 1888 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੇਲ-ਡੀਡ ਲਈ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਖਰਚਾ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ. ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਵਾਰਸ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨਗੇ। ਉਹ ਬੋਝ ਬੁਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਅਮਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੱਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਮੂੰਗਫਲੀ ਅਤੇ ਤੂਰ ਦੀ ਫਸਲ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਢੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, 1965 ਦੇ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਖਰਚਾ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੀ ਕਮਾਈ ਰਕਮ 3500 ਰੁਪਏ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਪੰਜ ਸੌ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਹ ਸਤਿਖਤ 20.09.1965 ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਸਤੂਰ ਭਗਵਾਨ-ਐਨ ਵਾਮਨ ਪਲਸਕਰ ਵਾਸੀ ਸੋਲਾਪੁਰ। ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਸਾ-ਲੇ ਡੀਡ।

ਨੋਟ: ਸੌਦੇ (ਜਾਇਦਾਦ) ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਮ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਮ ਜਾਂ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਨਾਮਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 3500 ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ। ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਸਤਿਹਖ ਡੀ. 20.09.1965. ਦਸਤੂਰ ਭਗਵਾਨ ਵਾਮਨ ਪਲਸਕਰ, ਵਾਸੀ ਸੋਲਾਪੁਰ।

12.1.1. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰੁਪਏ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਭੁਗਤਾਨ 2,000- ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. । ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ 24.11.1965 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:-

"ਮੈਂ ਮਕਾਨ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਖਰੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੱਝਾਂ ਵੀ ਖਰੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ 2000 ਰੁਪਏ ਨਕਦ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਕਮ ਕੱਟ ਕੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ 17451 ਰੁਪਏ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ। ਸਤੇਖਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਦ ਮਿਤੀ 24.11.1965 ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

12.1.2. 28.04.1966 ਦੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁ. 20.09.1965 ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈਆਂ ਤੋਂ 6,000/-; ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 14.11.1965 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲਗਭਗ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚਾਰਜ ਸੀ। 5,000/- ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। 11,000/-, ਵਿਕਰੇਤਾ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨਗੇ। 11,961/- ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

12.2. ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰਿਮੋਟ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਧਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਕਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਠ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਿਰਫ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਰਸੀਦ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1, ਨੇ ਡੀਡਬਲਿਊਆਈ ਵਜੋਂ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੁਦਈ ਨੰ. 3 ਕੋਲ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। 5000-5500-ਇੱਕ ਦਲਾਲ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ, ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ i ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਵਿਆਜ ਦਰ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੁਦਾਲੇ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 2,000/- ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਰਥਨ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

12.3. ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਕਿ ਕੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਅਜੀਬ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਿਉਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ, ਭਾਵ, ਰੁਪਏ। 22,951/-, ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਰੁ. 450/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ, ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਕੁੱਲ ਵਿਚਾਰਨ ਰੁਪਏ ਆਵੇਗਾ। 22,938.75 ਨਾ ਕਿ ਰੁ. 22,951-। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ੰਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਰਕਮ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫੁਸਫੜੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ 24.11.1965 ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਰ ਰਕਮ। 2,000/- ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸੰਖਿਆ 1 ਤੋਂ 3 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 28.04.1966 ਦੇ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫਿਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਸੇ

ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫੁਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਰੁਪਏ ਦੇ ਬੋਝ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 5,000-, ਜੋ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

12.4. ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਝਿਜਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

12.4.1. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 05.04.1966 ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੁਆਰਾ 500/- ਸਿਰਫ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪ੍ਰਤੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ 10,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। 6,000/- ਪਰ ਅੱਗੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। 5,000/- ਬੋਝ ਲਈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। 11,921 - ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਿਰਫ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

12.4.2. ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨੀ ਔਖੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕਸਰਤ, ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਦਰ 'ਤੇ, ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਰੁਪਏ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। 22,938.75 ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਿਉਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰੁਪਏ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ। 22,951, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ, ਨਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਿ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਜੀਬ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਅਜੀਬਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜ ਸਿਰਫ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਰਾਉਂਡ ਅੱਪ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੁਪਿਆ ਜੋੜਨਾ ਅਜਿਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ, ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਇਸ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਿਰਫ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵੱਲ ਸੀ। ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ

13. ਜਦੋਂ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਨ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਲਈ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦੇਣਾ ਚੁਣਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 23.03.1966 ਤੱਕ ਚਲਾਈ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ 05.04.1966 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

13.1. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। 500/-ਜਦੋਂ 28.05.1966 ਦੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ 28.05.1966 ਦੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸਾਲ 1968 ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੱਕ, ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁੱਪ ਧਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਵਜੋਂ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਵਜੋਂ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਇੱਛੁਕ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਧਵਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਮਦਨ

13.2. ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁਦਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੋੜ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੁਇਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਹੈ ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਆਚਰਣ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਮਾਨਤਾਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦੀ ਤਤਪਰਤਾ ਅਤੇ ਇੱਛੁਕਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ

ਸਵਾਲ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਚਰਣ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭੌਤਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। , ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ। ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

13.3. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਅਤੇ 7 ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਫਿਰ, ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਦ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗੰਜਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਝੂਠੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ" ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਇਸ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਉਧਾਰ ਲਈ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਮੁਦਈ ਨੇ 22,951/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੋਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ 23.03.1966 ਤੱਕ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਰ ਰਕਮ 500/- ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ। 5,000/-, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਅੱਧੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚਲੇ ਪਾਠਾਂ ਨੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਖੋਹ ਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦਾ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਾਦ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

13.4. ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਇਹ ਕਬੂਲਨਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਸਨ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਤੀ, ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਉਸਦੀ ਸਮਝ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਅਰਥ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ, ਉਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ। ਕਿ ਬਕਾਇਆ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਉਸਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ. ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਤਤਪਰਤਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਕੋਣ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

13.5 ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਲ 1966 ਤੋਂ ਸਾਲ 1968 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਓਵਰਟ ਐਕਟ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ। ਅਜ਼ਹਰ ਸੁਲਤਾਨਾ, ਵੀਰਯੀ ਅੰਮਾਲ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਪਾਰਾਣੀ ਐਸ. ਸੁੰਦਰਮ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਬਹਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਉਕਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਚੱਲਿਆ ਸੀ। ਤੱਥ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜ਼ਹਰ ਸੁਲਤਾਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ 04.12.1978 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ 07.12.1981 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਪਤੀ 31.10.1981 ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਦਈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅਗਲੀ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ਗੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੀ ਰਕਮ ਲਈ ਮੁਦਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਵੀਰਯੀ ਅੰਮਾਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ 'ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ' ਸਮੀਕਰਨ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਆਰ ਲਕਸ਼ਮੀਕਾਂਥਮ ਬਨਾਮ ਦੇਵਰਾਜੀ: 2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2420, 10.07.2019 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

"...ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਲਤ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਇੱਛੁਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇਰੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।) ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"(7) ਸ਼੍ਰੀ ਲਕਸ਼ਮਾਇਕਨ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਕੈਟੇਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ- ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ- ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਹਤ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਫਰਕ. ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ: ਭਾਰਤ ਵਿਚ, ਇਸ ਰਾਹਤ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਸਮੇਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਰੀ ਹੀ ਉਕਤ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਨੂੰਨ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ: ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ: ਦੋਵਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਕੁਇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ,"

13.6 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਮੁਦਈਆਂ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਦੇਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪਹਿਲੂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

13.7 ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਅਤੇ ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਪੱਟੀ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਂਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲਿਸ ਪੇਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ: ਸੈਕਸ਼ਨ 52 ਟੀ.ਪੀ. ਐਕਟ

14. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੀਜਾ ਸਵਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ.

14.1. ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ 26.08.1968 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ 25 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ: 4 ਅਤੇ 5 (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਡੀਡ ਸਿਰਫ 10.07.1978 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਭਾਵ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 10 ਸਾਲ ਬਾਅਦ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਿਕਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਰ 25 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 6 (ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 3) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਮਿਤੀ 08.05.1968) ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਰ ਫਿਰ, ਮੰਨਿਆ, ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 18.09.1968 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਬਾਰੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਏ, ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਸ ਪੇਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਆਫ਼ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। , 1882 ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

"52. ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ।

ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ

ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ. ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਨ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਫੋਰਸ"

14.2. ਗੁਰੂਵਾਮੀ ਨਾਡਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ: -

"13. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ, ਲਿਸ ਪੇਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉਸੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ। ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

14.3. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 52 ਆਈਬੀਡ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਯੋਗ ਹੈ। ਸਰਵਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟੀ.ਪੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਐਕਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਹਿਦਗੀ ਲਿਸ ਪੇਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਅਲਹਿਦਗੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਲਿਸ ਪੇਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲੇ ਵਾਲੇ, ਭਾਵ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ 'ਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਤਬਾਦਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੱਕ, ਜਾਇਜ਼ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਏ. ਨਵਾਬ ਜੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਉਪਯੋਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਹਰਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ: -

"18. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 52 ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਪਰ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। , ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ

ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੇਸ਼ਕ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਤਬਾਦਲਾ ਵੈਧ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

14.4. ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਧਾਰਾ 52 ਆਈਬੀਆਈਡੀ. ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲੀਸ ਪੈਂਡੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਸਨ, ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਇਹ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

15. ਇੱਥੇ ਜੋ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੁਕਤਾ, ਭਾਵ, ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਤਤਪਰਤਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਿਸ ਪੇਂਡਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਾਹਤ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

16. ਪੂਰਵ ਸੰਕਲਪ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲੀਸ ਪੈਂਡੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਬਿੰਦੂ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜਾਂ ਵਿਕਲਪਕ ਰਾਹਤ ਦੇਣਾ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਵੇਗਾ?

16.1. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਢਾਲਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਵਧੀ ਹੋਈ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ) ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।' ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਵਿਕਲਪਕ ਤਰੀਕਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ।

16.2 ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਣਗਿਣਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਮਝੌਤਾ/ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਅਤੇ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧ। ਤਿਆਰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:-

"21. ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।-

(1) ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਇਸ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, [ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ], ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ।

(2) ਜੇ. ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ ਜੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਤੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਦਈ ਉਸ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਵੇਗੀ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ.

(3) ਜੇਕਰ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਕੁਝ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(4) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਠੇਕਾ ਐਕਟ, 1872 (1872 ਦਾ 9) ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(5) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ. ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

22. ਕਬਜ਼ੇ, ਵੰਡ, ਬਿਆਨੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ, ਆਦਿ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

(1) ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1908 (1908 ਦਾ 5) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਪੁਛਣ ਲਈ

(ਏ) ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਜਾਂ ਵੰਡ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਹਾਈਕਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇਗੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

16.3, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਮਝੌਤੇ 20.09.1965 ਅਤੇ 28.04.1966 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੂਸਰਾ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। 6,000/-ਅਸਾਨ 28.04.1966 ਨੂੰ 22.951/- ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਦੋਂ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੀਸਰਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ, ਪਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਇਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਰਹੇ। ਚੌਥਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ (01.08.2007) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦਾ ਲਗਭਗ 40 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ।ਪੰਜਵਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁੱਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 10,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਛੇਵੇਂ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ 15,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ, ਸੱਤਵੇਂ, ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਆਈ. ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅੱਠਵੇਂ, ਮੁਦਈ ਨੰ. । ਦੀ ਮਿਆਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦਾ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 4 (ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਇੱਥੇ) ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੈ। ਨੌਵੇਂ, ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ PW2 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਬਦਲਵੀਂ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਹਤ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰੂਪ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਇੱਕ ਅਖੌਤੀ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਣ-ਸਿੰਜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ ਸੀ। 70,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿੰਜਾਈ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੀ. 1,40,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ। ਤੱਥ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਲ 1965-1966 ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 6,000/-; ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੂੰ 15,00,000/-(ਪੰਦਰਾਂ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ।

ਸਿੱਟਾ

18. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 01.08.2007 ਦੇ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ. ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਨੰ. 2 ਨੂੰ 15,00,000/- (ਪੰਦਰਾਂ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਅੱਜ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ, ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਵਸੂਲੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਰਕਮ 'ਤੇ 6% ਸਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਲੱਗੇਗਾ। ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਕਢਵਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। 5, 10,000/- (ਰੁਪਏ ਪੰਜ ਲੱਖ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜਮ੍ਹਾ, ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਸੁਣਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਰਾਲ ਅਪੀਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate